אי אמרת בשלמא במערבית דרומית הואי היינו דמתרץ לחם הפנים אלחם הפנים אלא אי אמרת צפונית מערבית הואי סוף סוף מאי תירוצא דלחם הפנים, אלא לאו שמע מינה במערבית דרומית הואי שמע מינה, *והאמר מר °כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין (למזרח) הני מילי בעבודה אבל הכא חושבנא בעלמא הוא: שכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש: תנו רבנן כיצד מקריב חלק בראש: אומר עולה *זו אני מקריב, מנחה זו אני מקריב, [א]כיצד *נוטל חלק בראש: אומר חטאת זו אני אוכל, אשם זה אני אוכל, ונוטל חלה משתי חלות, ארבע או חמש ממעשה לחם הפנים רבי אומר [א] [ב]לעולם חמש שנאמר °והיתה לאהרן ולבניו *מחצה לאהרן ומחצה לבניו הא גופה קשיא אמרת נוטל חלה אחת משתי חלות מני רבי היא דאמר פלגא שקיל, אימא מציעתא ארבע או חמש ממעשה לחם הפנים אתאן לרבנן דאמרי לא שקיל פלגא, אימא סיפא רבי אומר לעולם חמש רישא וסיפא רבי ומציעתא רבנן אמר אביי רישא ומציעתא רבנן ומודו רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעא למיתבה לכ"ג

ומאי

אי אמרת בשלמא · תנא דתמיד גופיה דתני לשכת הטלאים בצפונית מערבית מודי הוא דלגבי מערבית דרומית הואי טפי אלא לפי מראית עין שנה משנתו ודאתי מדרום מיחזיא ליה מצפון ולעולם מקרן [דרומית] מערבית בא להתחיל למנות היינו דמתרץ לחם הפנים אלחם הפנים להיות בדרומית מזרחית כדקתני במדות דלא ליקשי אהדדי, כיצד: לשכת הטלאים בדרומית מערבית לשכת החותמות כי אזלא דרך שמאל במערבית צפונית לשכת בית המוקד צפונית מזרחית לשכת לחם הפנים במזרחית דרומית : **אלא אי אמרת** · דוקא תנא לשכת הטלאים במקצוע צפונית מערבית סוף סוף מאי תרצת לחם הפנים כי מני דרך שמאל הוה לשכת לחם הפנים בדרומית מערבית לפי מניינו : **והאמר מר** · לקמן (דף נח:) : **משתי חלות** · של עצרת : **ארבע או חמש** · בכל שבת ושבת ולקמיה מפרש מתי ארבע ומתי חמש : **והיתה לאהרן ולבניו** · בלחם הפנים כתיב : **מחצה לאהרן כו'** · ואף על פי שהן שנים עשר יש בהן שתי חלות שאינן מתחלקות כדמפרש ואזיל : **אתאן לרבנן** · דאמרי לא שקיל פלגא דאי שקיל פלגא, בציר מחמש לא שקיל : **רישא ומציעתא רבנן** · דאמרי לא שקיל פלגא אלא בציר מפלגא ודקשיא לך חלה דשתי לחם דשקיל לה כולה, מודו רבנן דלאו אורח ארעא למיפרסיה ולמיתב פרוסה לכ"ג :

ומאי

ואין לתרץ משום דא"כ לא הואי שום לשכה בקרן מערבית דרומית דמה בכך והא לא קתני עלה ארבע לשכות היו בד' מקצועותיו אלא בסתמא קתני וד' לשכות היו בו וי"ל כיון דבלשכת הטלאים קתני שהיתה במקצוע מסתמא כל הנך הוו נמי כל חדא במקצוע בפני עצמה ולא מסתברא שיהיו שתים במקצוע צפונית מערבית ובמקצוע דרומית מערבית לא יהא כלום אבל תימה לימא דלשכת טלאים במקצוע צפונית מערבית ונימא דכולהו אקטויי מקטו כזה

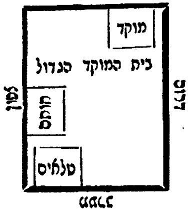

ויש לומר דהיינו דקאמר מסתברא דרומית מערבית הואי ולא קאמר על כרחיך דרומית הואי דאי לאו הכי לא מיתרצא לחם הפנים אלא משום דהוה מצי למימר צפונית מערבית הואי וכדפרישית אלא שנראה לו דוחק קצת לומר דכולהו אקטויי מקטי : **והא** אמר מר כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין · פי' משום דגמרינן מים שעשה שלמה הקשה רבינו אפרים זצ"ל אדגמרינן מהתם נגמור ממגרש דכתיב (במדבר לה) ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה ואת פאת נגב וכו' דהיינו דרך שמאל כשהופך פניו לעיר ומקיף מבחוץ ונראה לי לתרץ דמים גמרינן משום דכתיב פונים פונים והכי איתא בהדיא בזבחים פרק קדשי קדשים (דף סג:) דפריך ההוא מיבעי ליה לגופיה פירוש בעלמא מנא לן ומשני א"כ פונים פונים למה לי ומצאתי כתוב שהק' ריב"א אמאי לא משני אקושיא דלשכת טלאים דהא דקאמר דהוה במקצוע צפונית מערבית היינו בקרן צפונית מערבית של עזרה דהיינו מערבית דרומית של בית המוקד שהרי משמע במסכת מדות (פ"א משנה ה) דבית המוקד גדול היה לצפון העזרה כזה וקאי התם אעזרה והכא אבית המוקד ועוד דאלחם הפנים נמי הוה מצי לשנויי דחשיב נמי התם דרך ימין ונימא דלשכת החותמות ולשכת המוקד דקא חשיב בתמיד ולא חשיב במסכת מדות (שם) לשכות אחרות היו ובתוך העזרה היו אחת במקצוע צפונית מזרחית של עזרה ואחת במקצוע מערבית צפונית של עזרה שהוא דרומי של בית המוקד גדול דכשתמנה מלשכת טלאים דרך ימין ארבע לשכות הויא לחם הפנים רביעית לה דרומית מזרחית של בית המוקד גדול כזה וי"ל דלא מסתבר לומר שהיה אומר על זה ד' לשכות היו שם כיון דלא היו שם בעזרה אלא שתים מהם ועוד איך יתכן קרנות העזרה וקרנות בית המוקד גדול שוות ומסתמא העזרה גדולה יותר מבית המוקד אבל תימה לי מאי דוחקיה דרב הונא בריה דרב יהושע לאוקמה כסתמא דתמיד דלא פליגי אהדדי ולאוקמה בחד תנא והא על כרחיך פליגי אהדדי דסתמא דמדות קא סברא או כוליה מזבח בדרום או רוביה כדאשכחן הכא וסתמא דתמיד מוכח בריש פרק קדשי קדשים (זבחים דף נח:) דההיא סברה מזבח ממוצע וי"ל אי פליגי במילתא דאשכחן פלוגתא דתנאי בהא לא חיישינן אבל במקום הלשכות לא אשכחן תנאי דפליגי בהדיא :

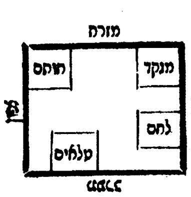

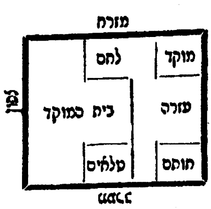

ומודו רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעא · תימה מעיקרא דלא אסיק אדעתא להאי שינויא ארבע או חמש היכי הוה ניחא לרבנן כיון דר"י יהיב לכהן חמש ובציר ליה שתות מפלגא אם כן לרבי יהודה אמאי לא יהיב ליה אלא ארבע דהיינו חומש בציר מפלגא ליתיב ליה ארבע שלימות ופרוסה קטנה דלא ניבציר ליה אלא שתות מפלגא או כיון דלר"י בציר ליה חומשא לרבנן נמי ניבציר ליה חומשא ויש לומר דלעולם אסיק אדעתיה דלאו אורח ארעא למיתב ליה פרוסה ובלבד דנימטייה בציר מפלגא והכי גבי לחם הפנים כיון דכי בגרת ליה חדא מפלגא לא מטא ליה כמו לכל אחיו הכהנים יהבינן ליה שלימות ולא מצמצמינן כולי האי להשוות הדבר לר"י ורבנן דלמטייה אליבא דתרוייהו בציר חומשא או בציר שתות מפלגא דלאו אורח ארעא למיתב ליה פרוסה אבל גבי שתי הלחם הוה ס"ד דטפי הוי אורח ארעא למיתב ליה פרוסה מלמיתב ליה פלגא ממש דלאו אורח ארעא כלל ליתב ליה כמו לכל אחיו הכהנים שיהא הוא לבדו שקול כנגד כולם ומשני אפי' הכי הא עדיפא להשוותו כנגד כולם מלמיתב ליה פרוסה :

עיילא

עין משפט נר מצוה

פב א מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' י"ב:

פג ב מיי' פ"ד מהל' תמידין הלכה יד :

◆

רבינו חננאל

שמאל · ואסיק' ש"מ בדרומית מערבית הוות קיימא ש"מ פי' האי תנא דקתני דרומית מערבית לשכת טלי קרבן כו' נקיט דרך ימין וחשיב שניה לה דרומית מזרחית לשכת עושי לחם התמיד · שלישית מזרחית צפונית רביעית מערבית צפונית נמצאת לשכת עושי לחם הפנים שנייה ללשכת הטלאין כי היא מצידה כשפונה דרך ימין למזרחי · ואידך תנא חשיב ללשכת עושי לחם הפנים רביעית ללשכת הטלאין · דנקיט דרך שמאל כשפונין למזרח ונמצאת לבסוף וזהו מדרמינן לחם הפנים אלחם הפנים דהאי תנא חשיב לה שניה והאי חשיב לה רביעית ומשני רב הונא [מר] קחשיב דרך ימין דהויא [שנייה לה] ומר קא חשיב דרך שמאל דהויא [רביעית לה] *) אלא אי אמרת לשכת הטלאים בצפונית מערבית הות קיימא היכי מיתרצי לשכת עושי לחם הפנים · שלישית הות בעי לאחשובה · הנה נתברר שמצד לשכת הטלאין היא · אלא ש"מ לשכת הטלאין בדרומית מערבי' הות קיימא ש"מ · והאי תנא דתני והלא לשכת בית הטלאין היתה במקצוע צפונית מערבית צפונית מערבית עזרה · וד' לשכות היו שם נמצאת לשכת הטלאין היא בסוף המקצוע המערבי לעזרה צפונית · ולד' לשכות שהיו שם [היתה] דרומית . ואקשינן והא אמרינן כל פנות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין למזרח . ושנינן הני מילי [בעבודה] הכא חושבנא הוא הא דסויא דפריש הכא מדרמינן לחם הפנים אלחם הפנים כו' לא מצאנו לה מקום מפורש בתלמוד אלא ודאי כך היתה הגירסא דרשו ופרקו ולא הוצרכו לכתוב ולפרש יותר מזה · ועלתה השמועה דלשכת טלה קרבן היתה במקצוע דרומית מערבית סמוכה לעזרה ומיהו אית' צפוני' מערבית לחיל שכ"ג מקריב חלק בראש כו' : ת"ר כיצד מקריב חלק בראש אי' עולה זו אני מקריב כו' · כיצד נוטל חלק בראש אומר חטאת זו אני אוכל כו' · ונוטל חלה מב' חלות של עצרת' **) ר' אומר ה' מלחם הפנים ר' אומר לעולם ה' שנאמר והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו · והא דר' בפ' מי שמת . הא גופה קשיא כו' · ופריק אביי רישא ומציעתא רבנן היא דאמרי לא שקיל פלגא אלא פחות ודהא לא תנן במתניתין נטל מחצה וגם לא תנן חולק אלא נוטל חלק בראש תנן · ואמאי נוטל חלה מב' חלות של עצרת לפי שאינן אלא ב' בלבד כדכתיב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרונים וגו'

ונגא

מסורת הש"ס

[לעיל טו:]
לקמן מה. נח:
זבחים סב:
[סוטה טו:]
[נ"ל זה]
[תוספתא פ"א]
ב"ב קמג.
סנהדרין כא.
ע"ז י:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמרא לעולם רשום קו עליו למחקו (ואולי משום דבדאיתא מאמר המתעכב נטל רק ד')

---

*) נראה שחסר כאן וצ"ל ש"מ דבמערבית דרומית הואי דאי אמרת לשכת הטלאים בצפונית מערבית וכו' . **) נראה דט"ס כאן וצ"ל ארבע או חמש מלחם הפנים .

תוספות ישנים

דאמרי לא שקיל פלגא · ומחצה לאהרן ומחצה לבניו לאו דוקא שיטול כנגד כולם אלא קרוב למחצה :